

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ ในด้านวัตถุประสงค์ วิธีสอน การจัดกิจกรรม สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย จากนั้นได้สร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด เพื่อถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี แล้วนำแบบสอบถามไปให้ครูทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงอีกครั้งแล้วนำไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วส่งแบบสอบถามไปยังครู 60 ชุด ใ้ได้รับคืน 59 ชุด และนักเรียน 300 ชุด ใ้ได้รับคืน 295 ชุด และคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ของทั้งครูและนักเรียนรวมเป็น 348 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.67

ตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร 15 แห่ง ประกอบไปด้วย ครูผู้สอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 58 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 290 คน รวมตัวอย่างประชากร 348 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุควรรณวิจักขณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง สำหรับในตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุควรรณวิจักขณ์ เป็นข้อมูลแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี นำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของครูและนักเรียน ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยมาแล้ว 6 - 10 ปี ส่วนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย และศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นส่วนใหญ่

2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุควรรณวิจักขณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองที่ครูเห็นว่า มีการเน้นในระดับมาก ได้แก่ การที่นักเรียนสามารถอธิบายคิธรรมและข้อคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องได้ วิเคราะห์ลักษณะนิสัยและการกระทำของตัวละครได้อย่างมีเหตุผล เปรียบเทียบสิ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมร้อยกรองกับสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น สภาพของบ้านเมือง ชีวิตความเป็นอยู่ได้ ส่วนวัตถุประสงค์ที่นักเรียนเห็นว่ามีการเน้นในระดับมาก ได้แก่ การที่นักเรียนสามารถตีความและถอดค่าประพันธ์ได้ถูกต้อง วิเคราะห์ลักษณะนิสัยและการกระทำของตัวละครได้อย่างมีเหตุผล และอธิบายคำศัพท์ต่าง ๆ ได้ วัตถุประสงค์ที่ครูและนักเรียนตอบตรงกันว่าเน้นในระดับน้อยคือ การที่นักเรียนสามารถแต่งบทร้อยกรองได้

2.2 ด้านวิธีสอน วิธีสอนที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าใช้ในระดับมาก คือ การสอนแนวทักษะสัมพันธ์ ส่วนวิธีสอนที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าใช้ในระดับน้อยที่สุด คือ วิธีการสอนเป็นคณะ วิธีสอนวรรณกรรมร้อยกรองที่ครูเห็นว่าใช้ในระดับน้อย ได้แก่ การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนด้วยวิธีการใช้เพลงประกอบ และการสอนโดยวิธีการแสดง

2.3 ด้านการจัดกิจกรรม

ก. กิจกรรมในห้องเรียน

กิจกรรมในห้องเรียนที่ครูเห็นว่าจัดในระดับมาก ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน การที่ครูสาธิตการอ่านทำนองเสนาะด้วยตนเองแล้วฝึกให้นักเรียนอ่าน และการฝึกอ่านเนื้อเรื่องในใจ ส่วนกิจกรรมในห้องเรียนที่นักเรียนเห็นว่าจัดในระดับมาก ได้แก่ การให้ถอดค่าประพันธ์ การที่ครูสาธิตการอ่านทำนองเสนาะด้วยตนเองแล้วฝึกให้นักเรียนอ่าน และการแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อให้อ่านและรายงานหน้าชั้น กิจกรรมในห้องเรียนที่นักเรียนเห็นว่าครูจัดในระดับน้อยที่สุด คือ การให้วาดภาพประกอบ การฉายสไลด์ ภาพยนตร์ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับบทเรียนให้นักเรียนชม และการให้ร้องเพลงที่มีเนื้อความหรือท่วงทำนองสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

ข. กิจกรรมนอกห้องเรียน

กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า

จัดในระดับมาก คือการจัดนิทรรศการในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ วันเข้าพรรษา เป็นต้น ส่วนกิจกรรมนอกห้องเรียนที่นักเรียนเห็นว่าจัดในระดับน้อยที่สุด คือ การจัดแสดงจินตลีลาจากวรรณคดี และการแข่งขันโตกลอนสด สักวา ลำตัด สำหรับข้ออื่น ๆ นั้น ครูมีความเห็นว่าจัดในระดับน้อยทุกประเด็น

2.4 ด้านสื่อการสอน สื่อการสอนที่ครูเห็นว่าใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือ เอกสาร ที่นอกเหนือจากตำราเรียน และแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียง ส่วนสื่อการสอนที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าใช้ในระดับน้อยที่สุด คือ ภาพยนตร์

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

ก. ช่วงเวลาที่ใช้วัดและประเมินผล

ช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลที่ครูเห็นว่าใช้ในระดับมาก ได้แก่ การวัดและประเมินผลเมื่อจบบทเรียนแต่ละเรื่อง และการวัดและประเมินผลเมื่อจบบทเรียนมากกว่าหนึ่งเรื่องแล้วแต่ความยากง่ายของบทเรียน ส่วนช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลที่ครูเห็นว่าใช้ในระดับน้อยได้แก่ หนึ่งเดือนวัดและประเมินผลครั้งหนึ่ง และการวัดและประเมินผลทุกชั่วโมงที่สอน สำหรับช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลข้ออื่น ๆ นั้น นักเรียนเห็นว่าใช้ในระดับน้อยทุกประเด็น

ข. วิธีการวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผลที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าใช้ในระดับมากได้แก่ การให้นักเรียนตอบคำถามปากเปล่าและอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการให้ทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน ส่วนวิธีการวัดและประเมินผลที่นักเรียนเห็นว่าใช้ในระดับน้อยที่สุดได้แก่ การให้นักเรียนแสดงละคร การให้โต้วาที และการให้แสดงบทบาทสมมติของตัวละครตอนที่เรียน

ค. สิ่งที่ครูเน้นในการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าสิ่งที่เน้นในระดับมาก คือ ความเข้าใจในวรรณกรรมร้อยกรอง ส่วนการวัดและประเมินผลที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเน้นในระดับน้อย คือ ทักษะในการแต่งคำประพันธ์

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ครูและนักเรียนได้กล่าวถึงปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในค่านต่าง ๆ ดังนี้

ปัญหาของครูในการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง

1. ด้านวิธีสอน ครูไม่สามารถใช้วิธีสอนแบบใหม่ ๆ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากนัก เนื่องจากเนื้อหาเยอะ และมีเวลาจำกัด ส่วนมากจึงใช้วิธีสอนแบบบรรยายและอภิปรายเป็นส่วนใหญ่
2. ด้านความสนใจของนักเรียน ส่วนใหญ่นักเรียนจะสนใจวรรณกรรมประเภทร้อยกรองน้อย เพราะเนื้อหายาก และบางเรื่องไม่น่าสนใจ
3. ด้านตำราอ้างอิง มีไม่เพียงพอกับความต้องการของครู
4. ด้านสื่อการสอนมีน้อย เช่น เทปการอ่านทำนองเสนาะประเภทต่าง ๆ ที่ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน งบประมาณมีไม่เพียงพอ และครูไม่มีเวลาจะผลิตสื่อการสอนเอง
5. ปัญหาอื่น ๆ เช่น นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เช่น วิจารณ์วรรณกรรมร้อยกรอง เป็นต้น

ปัญหาของนักเรียนในการเรียนวรรณกรรมร้อยกรอง

1. วรรณกรรมร้อยกรองมีศัพท์ยาก อ่านแล้วไม่คอยเข้าใจความหมาย ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย
2. อ่านทำนองเสนาะไม่ถูกต้อง และไม่มีความสามารถในการถอดคำประพันธ์และแต่งคำประพันธ์
3. ครูใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนน้อย และบางครั้งอธิบายเนื้อหาไม่แจ่มแจ้ง

ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง

1. ควรจัดอบรม ประชุมสัมมนาครูที่สอนภาษาไทยทุกปี ควรเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนสาธิตการอ่านทำนองเสนาะด้วย
2. ในการสอนครูควรใช้สื่อการสอนประกอบ และควรเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนให้เข้ากับเหตุการณ์และสังคมปัจจุบัน
3. ครูควรมีวิธีการสอนที่สนุกสนาน มีการแทรกอารมณ์ขันในการสอน ครูควรอ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้อง และควรฝึกให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะและแต่งคำประพันธ์ ตลอดจนสามารถอธิบายเนื้อหาให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน และควรแทรกความรู้ใหม่ ๆ ที่นอกเหนือจากบทเรียนด้วย
4. ครูควรจัดให้มีการแสดงละคร เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองที่เรียน ควรจัดให้มีการประกวดอ่านทำนองเสนาะ การประกวดแต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในสถานที่ต่าง ๆ
5. เนื้อหาที่เรียนไม่ควรมีมากเกินไป เพื่อครูจะได้มีเวลาฝึกให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
6. ครูควรพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ให้ชมสถานที่สำคัญต่าง ๆ ทางวรรณคดี และให้นักเรียนมีโอกาสได้ชมการแสดงละคร โขน เป็นต้น
7. ศึกษานิตเทศน์ควรจัดบริการในคานาสื่อการสอน เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ ประกอบบทเรียน คู่มือครู เป็นต้น ตลอดจนแนะนำวิธีสอนแบบใหม่ ๆ แก่ครู

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ครูเน้นในระดับมาก ได้แก่ การที่นักเรียนสามารถอธิบายคติธรรม และข้อคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องได้ วิจาร์ณลักษณะนิสัยและการกระทำของตัวละคร

ได้อย่างมีเหตุผล และเปรียบเทียบสิ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมร้อยกรองกับสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น สภาพของบ้านเมือง ชีวิตความเป็นอยู่ ได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ศรีรัตนา (2522 : 37) ที่พบว่า ในการสอนนิชาวรรณคดีไทย ครูส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลี อุณอก (2520 : 100) ที่พบว่าสิ่งที่ครูต้องการเน้นมากที่สุดในการสอนนิชาวรรณคดีไทย คือ ให้อู่วักจกเปรียบเทียบสิ่งที่มีอยู่ในวรรณคดีกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองที่ครูเน้นมุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในค่านางาง ๆ เช่น ความรู้ และทักษะ นับว่าเป็นการเน้นที่ตรงกับจุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาภาษาไทยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 และยังสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองซึ่งปรากฏในหนังสือคู่มือการสอหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดวรรณวิจักษณ์ เล่ม 1 คือ มุ่งให้นักเรียนได้รับความรู้ เช่น คติธรรม หรือข้อคิดต่าง ๆ (กรมวิชาการ 2522 : 27)

ส่วนวัตถุประสงค์ที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเน้นในระดับน้อย คือ การที่นักเรียนสามารถแต่งบทร้อยกรองได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการแต่งบทร้อยกรองได้จะต้องใช้เวลาในการฝึกมาก และนักเรียนที่มีความสามารถจริง ๆ จึงจะแต่งได้ดี ดังนั้นในการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ครูจึงไม่เน้นในการแต่งมาก เพราะถ้าครูบังคับให้ทุกคนแต่ง และเน้นคานี้มากจนเกินไป จะทำให้นักเรียนที่ไม่มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์เปื้อนหายได้ ดังนั้น ครูจึงเพียงแต่ให้นักเรียนรู้จักแบบแผนของคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และสามารถแต่งบทประพันธ์ที่ง่าย ๆ ได้บางตามสมควร

2. คานวิธีสอ

วิธีสอที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าใช้ในระคัมมาก คือ การสอแนวทักษะสัมพันธ์ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา ศรีรัตนา (2522 : 93) ที่พบว่า อาจารย์สอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นในมหาวิทยาลัยวิชาภาษาไทย จะเห็นได้ว่าวิธีสอของครูมีการพัฒนาขึ้นบ้าง เพราะในชีวิตประจำวันนักเรียนจะต้องรับสารและส่งสารอยู่เป็น

ประจำ ดังนั้นการสอนแนวทฤษฎีสัมพันธภาพโดยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทั้ง 4 ในด้านกรัง พุด อ่าน เขียน ให้สัมพันธ์กัน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า "การสอนแนวทฤษฎีสัมพันธภาพนั้นทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จจึงมีมาก ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้น และเกิดความคิดสร้างสรรค์ มองเห็นคุณค่า และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย" (สุจิต เพ็ชรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย 2523 : 72)

วิธีสอนที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าใช้ในระดับน้อยที่สุดคือ วิธีการสอนเป็น คณะ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การสอนเป็นคณะนั้นมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลายประการ เช่น ต้องได้รับความร่วมมือจากครูเป็นอย่างดี ต้องใช้เวลาในการวางแผนร่วมกันเพื่อเตรียมการ สอน และต้องให้ห้องสอนเป็นสัดส่วนด้วย แต่บางโรงเรียนประสบปัญหาครูไม่เพียงพอ และมี เวลาจำกัด จึงทำให้ครูไม่สามารถจะจัดการสอนเป็นคณะได้

ส่วนวิธีสอนที่ครูใช้ในระดับน้อย ได้แก่ การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนด้วย วิธีการใช้เพลงประกอบ และการสอนโดยวิธีการแสดง วิธีสอนดังกล่าวข้างต้นที่ครูใช้น้อย อาจเนื่องมาจากเวลาจำกัด ครูต้องเร่งสอนเนื้อหาซึ่งมีเป็นจำนวนมาก จึงไม่มีโอกาสได้ใช้ วิธีสอนแบบใหม่ ๆ ได้ครบถ้วน แต่อย่างไรก็ตามวิธีสอนดังกล่าวนี้ สมควรที่ครูจะได้นำมาใช้ ให้มากขึ้น เพราะจะช่วยเปลี่ยนบรรยากาศทำให้นักเรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น และจากข้อเสนอแนะ ของนักเรียน พบว่านักเรียนต้องการให้ครูใช้วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ โดยให้นักเรียนมี ส่วนร่วมด้วย เช่น จัดการแสดงละคร อภิปรายแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

3. ด้านการจัดกิจกรรม

ก. การจัดกิจกรรมในห้องเรียน

กิจกรรมในห้องเรียนที่ครูเห็นว่าจัดในระดับมาก ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน การที่ครูสาธิตการอ่านทำนองเสนาะด้วยตนเองแล้วฝึกให้นักเรียนอ่าน และการฝึกอ่านเนื้อเรื่องในใจ ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้

ในด้านกาให้ทำแบบฝึกหัด เป็นกิจกรรมที่ครูใช้มากทุกยุคทุกสมัย เพื่อครูจะ
ได้ทราบว่านักเรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากน้อยเพียงใด ทั้งยังเป็นกาทบทวนเนื้อหาที่
เรียนด้วย

ในด้านกาที่ครูสาธิตกาอ่านทำนองเสนาะด้วยตนเองแล้วฝึกให้นักเรียนอ่าน
เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งยังทำให้เกิดความซาบซึ้งใน
วรรณกรรมร้อยกรองอีกด้วย จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและนิยมจัดกันทั่วไป ผลการวิจัยนี้ตรง
กาการวิจัยของ อรสา เจนพันธ์ (2508 : ก) และมาลี อุนอก (2520 : 96) ที่พบว่า
กิจกรรมที่ครูจัดมาก คือ กาอ่านทำนองเสนาะ และจากข้อเสนอนะของนักเรียน ส่วนใหญ่
นักเรียนต้องการให้ครูฝึกให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะ ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมในด้านนี้
ให้มากเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน

ส่วนกิจกรรมในห้องเรียนที่นักเรียนเห็นว่าจัดในระดับน้อยที่สุดคือ กาให้วาด
ภาพประกอบ กาฉายสไลด์ ภาพยนตร์ ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับบทเรียนให้นักเรียนชม และ
กาให้ร้องเพลงที่มีเนื้อความหรือท่วงทำนองสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่อง
มาจากโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด และครูประสบปัญหาในการใช้อุปกรณ์ จึงไม่มีโอกาสที่จะ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ครบถ้วน เพราะกิจกรรมบางอย่างต้องอาศัยเวลายาวนาน เช่น กาฉาย
ภาพยนตร์ เป็นต้น

ข. กาจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าจัดใน
ระดับมาก คือ กาจัดนิทรรศการในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ วันเข้าพรรษา เป็นต้น
ผลการวิจัยนี้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ มาลี อุนอก (2520 : 96) ที่พบว่า กิจกรรม
เสริมหลักสูตรประกอบการสอนวิชาวรรณคดีไทยที่ครูชอบจัดคือ ให้นักเรียนแสดงละคร จะเห็น
ได้ว่าทุกโรงเรียนครูมักจะจัดให้มีนิทรรศการในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ เป็นต้น
โดยเนนกาจัดป้ายนิเทศตามบริเวณต่าง ๆ นอกจากนี้อาจจัดให้มีการประกวดอ่านทำนองเสนาะ

แต่งคำประพันธ์สุดที่สุนทรภู่ ฯลฯ ซึ่งเป็นการระลึกถึงกวีที่มีชื่อเสียง และนักเรียนยังได้แสดงความสามารถในคานทาง ๆ ทั้งยังเกิดความซาบซึ้งในผลงานของกวีอีกด้วย

ส่วนกิจกรรมนอกห้องเรียนที่นักเรียนเห็นว่าจัดในระดับน้อยที่สุด คือ การจัดแสดงจินตลีลาจากวรรณคดี และการแข่งขันโตกลอนสกล สักวา ลำกาศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีเวลาไม่เพียงพอ ทั้งต้องวางแผนการล่วงหน้าเพื่อให้นักเรียนรวมกิจกรรมอย่างทั่วถึง และจากข้อเสนอแนะของนักเรียนจะเห็นได้ว่า นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และซาบซึ้งในวรรณกรรมร้อยกรองยิ่งขึ้น

4. งานสื่อการสอน

สื่อการสอนที่ครูเห็นว่าใช้ในระดั้มากได้แก่ หนังสือ เอกสารที่นอกเหนือจากตำราเรียน และแผ่นเสียง หรือเทปบันทึกเสียง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี อุนอก (2520 : 96) ที่พบว่า อุปกรณ์ที่ใช้มากที่สุดในการสอน คือ หนังสือประกอบ แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ อรสา เจนพันธ์ (2508 : ค) ที่พบว่าอุปกรณ์ที่ใช้มากที่สุด คือ สมุดภาพ จะเห็นได้ว่า การที่ครูใช้หนังสือ เอกสาร ที่นอกเหนือจากตำราเรียน และแผ่นเสียง หรือเทปบันทึกเสียง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นอุปกรณ์ที่หาได้ง่าย จึงมักใช้กันมาก

ส่วนสื่อการสอนที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าใช้ในระดั้น้อยที่สุดคือ ภาพยนตร์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบางโรงเรียนมีสื่อการสอนประเภทภาพยนตร์น้อย และภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนก็มีไม่มากนัก อีกทั้งจะต้องเตรียมการล่วงหน้า ครูจึงไม่สามารถจัดให้นักเรียนชมได้บ่อยครั้ง จากข้อเสนอแนะของนักเรียน พบว่านักเรียนต้องการให้ครูเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรคำนึงถึงและควรจัดให้มีบ้าง เพราะจะช่วยเปลี่ยนบรรยากาศ และช่วยเร้าความสนใจของนักเรียนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูควรใช้สื่อการสอนชนิดอื่น ๆ บ้าง เช่น สไลด์ รูปภาพ เป็นต้น เพราะสื่อการสอนเป็นเครื่องมือช่วยสอนที่จำเป็นอย่างหนึ่ง จะช่วยอธิบายในสิ่งที่เป็นนามธรรมให้ชัดเจนขึ้น

ช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสจริง จะทำให้บทเรียนมีชีวิตชีวาขึ้น

5. ด้านการวัดและประเมินผล

ก. ช่วงเวลาที่วัดและประเมินผล

ช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลที่ครูเห็นว่าใช้ในระดั้มาก ได้แก่ การวัดและประเมินผลเมื่อจบบทเรียนแต่ละเรื่อง และการวัดและประเมินผลเมื่อจบบทเรียนมากกว่าหนึ่งเรื่องแล้ว แต่ความยากง่ายของบทเรียน การวิจัยนี้ตรงกับงานวิจัยของ อรสา เจนพันธ์ (2508 : ก) และ มาลี อุนอก (2520 : 103) ที่พบว่า ส่วนใหญ่ครูจะวัดผลเมื่อสอนจบในแต่ละบทเรียน การที่ครูวัดผลอย่างสม่ำเสมอเป็นการดี เพราะทำให้ครูได้ทราบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ทั้งยังเป็นการเร้าความสนใจของผู้เรียนอย่างหนึ่ง ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ ช่วยให้เขาใจบทเรียนยิ่งขึ้น

ส่วนช่วงเวลาในการวัดและประเมินผล ที่ครูเห็นว่าใช้ในระดั้น้อย ได้แก่ หนึ่งเดือนวัดและประเมินผลครั้งหนึ่ง และการวัดและประเมินผลทุกชั่วโมงที่สอน การที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าระยะเวลาหนึ่งเดือน อาจจะนานเกินไปที่จะวัดและประเมินผล เพราะการวัดและประเมินผลนั้น ควรจะทำทุกระยะ เพื่อที่ครูจะได้ทราบพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน และการที่ครูไม่ได้วัดและประเมินผลทุกชั่วโมงที่สอน คงเป็นเพราะเวลาไม่เพียงพอ บางครั้งในหนึ่งคาบครูต้องเร่งสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงไม่มีเวลาพอที่จะวัดและประเมินผลทุกชั่วโมงที่สอน

ข. วิธีการวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผลที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าใช้ในระดั้มาก ได้แก่ การให้นักเรียนตอบคำถามปากเปล่าและอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการให้ทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน การวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี อุนอก (2520 : 103) ที่พบว่า ส่วนใหญ่ครูจะวัดผลโดยให้ตอบคำถามและอภิปราย ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้

ในด้านการให้นักเรียนตอบคำถามปากเปล่าและอภิปรายแสดงความคิดเห็นนั้นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะนักเรียนในวัยนี้ชอบการ

แสดงออก นอกจากนี้ครูจะได้ทราบทัศนคติของนักเรียนด้วย การฝึกให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพดีและสามารถวัดได้ถูกต้องตามความเป็นจริง ครูควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธีประกอบกัน เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนา การสังเกต เป็นต้น "การออกข้อสอบหรือการวัดผลทางภาษาไทยนั้น ไม่ควรวัดแต่ข้อเขียนอย่างเดียว ควรมีภาคปฏิบัติด้วย เช่น การค้นคว้า การอภิปราย การไปศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ และไม่ควรมีแต่ภาคทฤษฎีเท่านั้น สิ่งใดที่ปฏิบัติได้ควรให้เด็กลงมือทำ เพื่อช่วยให้เกิดประสบการณ์มากขึ้น" (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2525 : 227)

ส่วนวิธีการวัดและประเมินผลที่นักเรียนเห็นว่าใช้ในระบับน้อยที่สุด ได้แก่ การให้นักเรียนแสดงละคร การให้โต้วาที และการให้แสดงบทบาทสมมติของตัวละครตอนที่เรียนที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเวลาจำกัด ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัด และเห็นว่ามีความยุ่งยาก จึงไม่ใช้วิธีดังกล่าว แต่ครูก็ควรคำนึงถึงและจัดให้มีบ้าง เพราะการวัดและประเมินผลโดยให้นักเรียนแสดงละคร โต้วาที และแสดงบทบาทสมมติของตัวละครตอนที่เรียน จะทำให้ครูได้เห็นความสามารถ ความร่วมมือ และทัศนคติของนักเรียน เป็นการวัดผลที่ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานอีกด้วย ทั้งยังทำให้เข้าใจ และซาบซึ้งในเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้น

ค. สิ่งที่ครูเน้นในการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเน้นในระดับมาก คือ ความเข้าใจในวรรณกรรมร้อยกรอง ผลการวิจัยนี้ต่างจากงานวิจัยของ มาลี อุนอก (2520 : 96) ที่ระบุว่าในการวัดผล จะเน้นในด้านความจำเกี่ยวกับเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร จะเห็นได้ว่า การที่ครูเน้นความเข้าใจในวรรณกรรมร้อยกรอง นั้นว่าเหมาะสมและจำเป็นมากสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะนักเรียนในวัยนี้ต้องการแสดงความคิดเห็น การเรียนด้วยความเข้าใจ จะทำให้นักเรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น สามารถอธิบายเนื้อหา และแสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ทำให้การเรียนวรรณกรรมร้อยกรองมีความหมายมากขึ้น ทั้งในความรู้สึกรักของผู้เรียน และผู้สอน ทั้งยังจะส่งผลให้ความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนวรรณกรรมร้อยกรองหมดไปได้

ส่วนการวัดและประเมินผลที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเน้นในระดับน้อย คือ ทักษะในการแต่งคำประพันธ์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การที่นักเรียนจะมีทักษะในด้านนี้ ต้องอาศัย เวลาฝึกฝนและนักเรียนที่เรียนวิชาการประพันธ์ โดยเฉพาะก็จะต้องมีโอกาสฝึกฝนอยู่แล้ว ดังนั้น ในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ ครูจึงไม่ได้เน้น ทักษะในการแต่งคำประพันธ์มาก เพียงแต่ให้นักเรียนรู้จักคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และ แต่งไปบ้างตามความสนใจของแต่ละบุคคล

6. ปัญหาของครูในการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง

ปัญหาที่ครูประสบมากในการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ได้แก่ ปัญหาใน ด้านการขาดความสนใจของนักเรียน วิธีสอน สื่อการสอน และทำராอาจอิง ซึ่งอาจพิจารณา ปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาในด้านการขาดความสนใจของนักเรียน อาจเื่องมาจากเนื้อหา หายากตอนยาก นักเรียนไม่เข้าใจคำศัพท์ จึงเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นครูควรจะเร้าความ สนใจของนักเรียนโดยการใช้วิธีสอนแบบใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และควรใช้สื่อการสอนประกอบด้วย ควรพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่เรียน ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อให้สิ่งที่เรียนมีความหมายต่อนักเรียนมาก ขึ้น

2. ปัญหาในก้านวิธีสอน เนื่องจากเวลาที่สอนมีน้อยเกินไป มีเพียงสัปดาห์ ละ 2 คาบ ทำให้ครูต้องเร่งสอน จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้บ่อยครั้ง และไม่คอย ได้นำวิธีสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้ ส่วนใหญ่จึงใช้การสอนแบบบรรยายและอภิปราย

3. ปัญหาในก้านสื่อการสอน มีสื่อการสอนน้อย อาจเื่องจากงบประมาณ ไม่เพียงพอ และบางครั้งครูไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อการสอน และการใช้สื่อการสอน บางประเภท ปัญหาในก้านนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย (2518 : จ) ที่พบว่า ปัญหาที่อาจารย์ส่วนใหญ่พบในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย คือ มีอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ

จากข้อเสนอแนะของครูพบว่า สื่อการสอนที่ครูต้องการมาก คือ เทปบันทึกการอ่านทำนองเสนาะที่ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน จึงน่าจะจัดให้มีการบันทึกเทปทำนองเสนาะออกมาหลาย ๆ ชุด และจัดงบประมาณในด้านสื่อการสอนให้พอสมควร เพราะสื่อการสอนมีความจำเป็นมาก ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น และสนใจเรียนมากขึ้น ทั้งยังช่วยทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานอีกด้วย

4. ปัญหาในด้านตำราอ้างอิง มีไม่เพียงพอ ประกอบกับบางครั้งมีการผลิตคู่มือครูออกมาล่าช้า ทำให้ครูไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการเตรียมการสอนให้ได้ผลดี จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องนี้

7. ปัญหาของนักเรียนในการเรียนวรรณกรรมร้อยกรอง

ปัญหาที่นักเรียนประสบมากในการเรียนวรรณกรรมร้อยกรองได้แก่ ปัญหาเรื่องศัพท์ยาก การอ่านทำนองเสนาะไม่ถูกต้อง ไม่มีความสามารถในการถอดคำประพันธ์และแต่งคำประพันธ์ ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องศัพท์ยาก ปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิ เฉลิม - พงศธร (2523 : 111) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนประสบมากที่สุดในการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทย ได้แก่ อ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทยแล้วไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ รองลงมาได้แก่ปัญหาเรื่องศัพท์ยาก

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากวรรณกรรมร้อยกรองบางเรื่อง มีคำศัพท์ยาก ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย ในการสอนครูไม่ควรจะเน้นคำศัพท์ให้มากเกินไป ควรสอนเฉพาะศัพท์ยาก หรือศัพท์ที่เด่น ๆ ซึ่งถ้านักเรียนไม่ทราบความหมายของคำนั้น ๆ แล้วจะไม่เข้าใจเนื้อหา และควรใช้วิธีสอนที่น่าสนใจด้วย

2. ปัญหาในด้านกรอ่านทำนองเสนาะ เนื่องจากวรรณกรรมร้อยกรองที่ปรากฏในบทเรียนนั้น ประกอบด้วยคำประพันธ์หลาย ๆ ประเภท ครูจึงควรฝึกบ่อย ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านได้ถูกต้อง แต่ในขณะที่เดียวกันไม่ควรบังคับมากเกินไป เพราะนักเรียนบางคนมีปัญหาเรื่องเสียง และอวัยวะในการออกเสียง จึงไม่สามารถอ่านตามได้ถูกต้อง

3. ปัญหาในการถอดคำประพันธ์ ครูควรจะให้หลักการ และถอดคำประพันธ์ให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนฝึกถอดคำประพันธ์ด้วยตนเอง และหมั่นฝึกฝนบ่อย ๆ เพื่อให้นักเรียนชำนาญขึ้น

4. ปัญหาในการแต่งคำประพันธ์ เนื่องจากผู้ที่แต่งคำประพันธ์ได้คือของอาศัยทักษะและความสามารถเป็นพิเศษ ครูควรแนะนำและฝึกให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์บางประเภททั้งง่าย ๆ โดยบางตามสมควร แต่ไม่ควรจะเน้นในคำนี้มากเกินไป เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเบื่อหน่ายได้

8. ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง

การที่ครูส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรจัดอบรม ประชุมสัมมนาครูที่สอนภาษาไทยเป็นพิเศษทุกปี โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย ให้ความรู้ใหม่ ๆ แก่ครู ตลอดจนสาธิตการอ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันการจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนร้อยกรองยังไม่แพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะการเรียนการสอนร้อยกรองตามหลักสูตรใหม่ และบางครั้งครูไม่มีเวลาที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูบางคนไม่มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น ครูจึงต้องการคำแนะนำ ต้องการได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการจัดการอบรม ประชุม สัมมนา อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนองความต้องการของครู

การที่นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้ครูใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ประกอบการสอน ได้แก่ เทปบันทึกเสียง รูปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ เป็นต้น อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าครูใช้สื่อการสอนต่าง ๆ น้อยเกินไป ทำให้การเรียนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ครูจึงควรปรับปรุงในคำนี้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสอนวิชาภาษาไทย

1. ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนให้สนุกสนาน น่าสนใจ ผู้สอนควรมียิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน
2. ควรแสวงหาความรู้ในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น เกร็ดความรู้ต่าง ๆ และครูควรมีความรู้ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ได้ถูกต้อง
3. ในการสอน ไม่ควรใช้วิธีสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงวิธีเดียว ควรใช้หลาย ๆ วิธี ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา ตัวนักเรียน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วย และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสอภิปราย แสดงความคิดเห็นด้วย
4. ในการจัดกิจกรรม ควรจัดทั้งกิจกรรมในชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสนใจใฝ่เรียนยิ่งขึ้น และควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รวมกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ครูอาจจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้
  - 4.1 จัดตั้งชุมนุมวรรณศิลป์ จัดแข่งขันการอ่านทำนองเสนาะ และประกวดแต่งคำประพันธ์
  - 4.2 ให้นักเรียนช่วยกันเลือกตอนที่รู้สึกซาบซึ้งและพอใจจากหนังสือเรียนในทัศนะต่าง ๆ กัน แล้วนำมารวมไว้เป็นพวก ๆ เช่น ความไพเราะคำสัมผัสใน อุปมาอุปไมย ภาพพจน์ ฯลฯ
  - 4.3 ให้นักเรียนร้องเพลงโดยใช้เนื้อร้องจากบทเรียน และแสดงละครเกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองที่เรียน
  - 4.4 สมมติให้นักเรียนเป็นตัวละคร เล่าเรื่องและแสดงความรู้สึกของตัวเองในฐานะเป็นตัวละครตัวนั้น เช่น อ่านวรรณคดีตอนอิเหนาเผาเมือง แล้วให้นักเรียนลองสมมติตัวเองเป็นนางบุษยาม่า รู้สึกอย่างไรต่อการกระทำของอิเหนา
  - 4.5 ออกปัญหาชิงรางวัลเกี่ยวกับตัวละคร เช่น ยกคำประพันธ์ที่บรรยายลักษณะตัวละครมาเป็นปัญหาถามว่า ตัวละครนั้นคือใคร หรืออาจทายข้อความในวรรคที่ว่า ใครผูกกับใคร ตอนไหนของเรื่อง

4.6 ให้นักเรียนโต้วาที เช่น ในหัวข้อ "วิทยาศาสตร์ดีกว่าจรรยา" และให้เปรียบเทียบชีวิตของตัวละครกับชีวิตของคนในปัจจุบัน

5. การใช้สื่อการสอน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะชักจูงใจให้นักเรียนสนใจบทเรียนได้มากขึ้น และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ครูจึงควรใช้สื่อการสอนทุกครั้งการสอนโดยพยายามเลือกใช้สื่อการสอนที่หาได้ง่าย ราคาถูก และสามารถสร้างขึ้นเองได้มาประกอบการสอน

6. ควรมีการวัดผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธี เช่น การถามคำถาม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การโต้วาที การแสดงละคร การเขียนรายงาน เป็นต้น ทั้งนี้ทำให้ครูได้ทราบพัฒนาการ หรือสัมฤทธิ์ผลในการเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. โรงเรียนควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการปีละ 1 ครั้ง ก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ความรู้ด้านเทคนิคการสอนใหม่ ๆ แก่ครู โดยจัดเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา วิทยาลัยครู เป็นต้น มาบรรยายสาธิตเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และมีการประชุมกลุ่ม เพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมการอบรม หรือการสัมมนาต่าง ๆ ที่เขตการศึกษา หรือกรมวิชาการจัดขึ้น และสนับสนุนให้ครูลาศึกษาต่อ
3. เมื่อครูกลับจากอบรม หรือสัมมนาแล้ว ทางโรงเรียนควรให้ครูผู้นั้นรายงานผลที่ได้รับแก่ครูในหมวดวิชาเดียวกันด้วย และควรรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเข้าอบรมหรือสัมมนานั้นไว้ในหมวดวิชา ให้ครูอื่น ๆ ได้อ่านและนำไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย
4. จัดประชุมปฏิบัติการ เพื่อร่วมมือในการทำสื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน เป็นต้น

5. ควรส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อการจัดเตรียมสื่อการสอน หรือส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู และเอกสารประกอบการสอน

1. ควรจัดให้มีหนังสือเรียน คู่มือครู และเอกสารประกอบการสอนอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากพอกับความต้องการของครู และทันเวลาก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ครูได้ใช้เตรียมการสอนได้อย่างเต็มที่
2. เอกสารประกอบการสอน ควรมีรายละเอียดต่าง ๆ ครบถ้วน เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา ความรู้ประกอบเนื้อหา แบบฝึกหัดพร้อมทั้งคำเฉลย เป็นต้น
3. ควรมีการจัดทำคู่มือการผลิตสื่อการสอน คู่มือการจัดกิจกรรมและเกมประกอบการสอนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์เขตและกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดการอบรม และการสัมมนาทางวิชาการอย่างทั่วถึงทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้โอกาสแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ได้ฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูสามารถเข้าใจได้ถูกต้อง และปฏิบัติงานให้เกิดผลดีได้
2. การนิเทศการสอน การอบรม และการสัมมนา ควรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดตามหน่วยของเขตการศึกษาในระยะปิดภาคการศึกษา ควรให้ความรู้ที่ทันสมัย เพื่อให้ครูได้รับประโยชน์ และเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอ และควรมีการส่งเสริมการฝึกอ่านทำนองเสนาะให้แก่ครู
3. ควรมีการผลิตเอกสารประกอบการสอน และสื่อการสอนบางชนิดอย่างสม่ำเสมอ เช่น ภาพยนตร์ประกอบบทเรียน ภาพนิ่ง เทปบันทึกทำนองเสนาะ นอกจากนี้

ควรออกหนังสือแนะแนวการสอนแบบต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง
2. ควรศึกษาความสนใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับเนื้อหาของแบบเรียนระหว่างวรรณกรรมมรดกและวรรณกรรมปัจจุบัน
3. ควรศึกษาคูณค่าของวรรณกรรมร้อยกรองที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดวรรณวิจักขณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย